

ימי חייו שלא לשוחח עם הטלית, וראו שאכן כן שמר על הענין ופסקו שהוא פטור מלהביא דין וחשבון ונכנס תיכף לגן עדן. יהי אור, עמוד רמז

לבית דין של מעלה ורצו לדון אותו, אבל גם שם לא ענה והראה על פיו שאסור לו לדבר עם טלית, ונעשה על כך רעש גדול בשמים, והחליטו לבדוק אם אכן שמר כל

סגולה לשידוכים

כראוי. ברם, כאשר החליט לחזור לביתו, בא אליו שדכן והציע לו בחור יקר ת"ח, וגמר השליח את השידוך, וחזר לר' וואלף בשמחה בברכת מזל טוב.

ר' וואלף ידע שצריך מיד להמציא מעות בשביל מתנות להחתן לפי כבודו, וכסף מנלן, אבל בטח ברבו הבעש"ט ולא רצה לבלבלו. ויהי כעבור איזה שבועות, הגיע מכתב מהמחותן בו מביע תמיהתו שלא נשמע ממנו כלום, וגם לא שלח שום מתנות. בלית ברירה הלך ר' וואלף להבעש"ט, והראה לו את המכתב. אמר לו הבעש"ט: אל תדאג כי קרובה ישועתך לבוא. ושב ר' וואלף לביתו, והאמין ובטח שהישועה תבוא בקרוב.

כעבור עוד איזה שבועות, הגיע מכתב שני מהמחותן בטענה, היתכן שלא ענה כלל על מכתב הראשון. והלך ר' וואלף עוד הפעם אל הבעש"ט והראה לו את המכתב, והבעש"ט השיב לו כבפעם הראשון, שלא ידאג כי קרובה ישועתו.

שוב הגיע עוד מכתב מהמחותן ושם כתב לו, שכפי הנראה נעשה איזה שינוי, וע"כ אם מתחרט ישלח לו בחזרה התנאים

א

הרה"ק ר' דוד מטאלנא זי"ע אמר שסיפור זה הוא סגולה לשידוכים:

מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע היה לו תלמיד, הרה"ק ר' וואלף קיצעס זצ"ל ק"י, והיה עני ואביון ובידו אין לפורטה לכלכל לחם לפי הטף. והיה לו בת שהגיעה לפרקה.

ושאל לו הבעש"ט למה אינו עושה שידוך, והשיב ר' וואלף: הלא אפילו לחם אין לי, ואיככה אוכל לעשות שידוך ולסלק נדן וכו', אולם נכון לבי בטוח בד', ויותר אין בידי לעשות.

אמר לו הבעש"ט שצריך לעשות איזה השתדלות, וצוה לו לשלוח שליח בר דעת לעיר יאס, ושם ידבר עם השדכנים שיציעו לו בחור תלמיד חכם, ויבטיח על חשבון הבעש"ט נדן של סך אלפיים זהובים. והורה לו לתת שטר הרשאה להשליח שיכתוב ויחתום התנאים בשליחותו, ויעשה הקנין ויגמר בכי טוב.

ר' וואלף עשה כדברי רבו הק', ושלח את א' מידידיו איש חכם ליאס, השליח שהה שם איזה ימים, ולא הצליח למצוא חתן

וימחול על השידוך. מיד אץ ר' וואלף להבעש"ט, ואז הגיד לו הבעש"ט לכתוב בחזרה להמחותן שקבע זמן החתונה לאחר ששה שבועות, והחתונה תתקיים במעזיבוז אצל הבעש"ט, ושהמחותן יבוא איזה ימים קודם החתונה, ואז יסלק המתנות והנדן וכל ההבטחות. ויעש כן ר' וואלף, וכאשר הגיע המכתב להמחותן נחה דעתו, והשיב שהוא מכין עצמו להחתונה ויבא לזמן הנקבע.

אחר עבור איזה זמן ועדיין לא באה הישועה, קם ר' וואלף ללכת אל הבעש"ט להתנצל לפניו, שהמחותן כבר קבע זמן ביאתו למעזיבוז ועדיין אין לו כלום למתנות ולהוצאות החתונה. בדרך הילוכו לבית רבו, פגע בו אדם אחד ושאל לו, אם יודע מקום מושבו של הבעש"ט, השיב לו ר' וואלף שגם הוא הולך שמה, וילכו שניהם יחדיו.

בבניסתם אל הקודש פנימה, קרא הבעש"ט להאיש שהוא להתקרב אליו, ור' וואלף עמד קצת ברחוק. ואמר הבעש"ט לאיש ההוא:

הנה אספר לך מעשה שהיה! בעיר אחת דר יהודי אחד גביר אדיר שהתפרנס מזה שהיה שולח עצים על הים ממדינה למדינה (היינו שמדבקים קורות של עצים זה לזה, ומשיטים אותם על פני המים למחוז חפצם). פעם אחת שכר בעל עגלה לקחת אותו לעיר האמבורג לגבות דמי עציו מהסוחרים, וקיבל מהם סך ארבעים אלף זהובים. ויהי בדרך חזרתו לביתו נפלה עליו תרדמה, והבעל עגלה בראותו כי ישן הוא, הקיף עליו הדרך ונסע לתוך יער גדול, ובהיותם באמצע היער הוציא סכין גדול והקיץ את הבעה"ב ואמר לו: "תן לי כל הכסף שיש לך, ואם לאו אהרוג אותך".

והתחיל הגביר לבקש שלא יוציא אותו נקי מנכסיו, אלא מסכים ליתן לו חצי כספו ויניח לו. אך הגוי לא הסכים, רק שיתן לו את כל כספו. ובראות הגביר כי אין ברירה, נתן לו בע"כ את כל ממונו. אח"כ הרהר הבעל העגלה, שאם הגביר ישאר בחיים אזי כשיכנסו לעיר תיכף ימסרנו להשוטרים, ע"כ החליט להרגו בתוך היער כדי שלא יודע המעשה אשר עשה.

הגביר התחיל להתחנן לפניו שישאר נפשו בחיים, אך לא הועיל לו כלום. אז ביקש ממנו שעכ"פ יתן לו זמן להתוודות לפני מיתתו, והסכים הבעל עגלה. וקשר את הגביר לאילן, והגביר התחיל להתוודות ולהכין עצמו למיתה, ויתן את קולו בבכי.

והנה לא רחוק משם ישב השומר, שהיה ממונה על היער, וכשמעו קול נהי ובכי תמרורים, לקח כלי ירייתו והלך לתוך היער לדעת מה זה. וימצא את הגביר קשור לאילן והגוי עומד אצלו, וסיפר לו הגביר את כל אשר קרהו. תיכף לקח השומר את הגוי, וקשר ידיו ורגליו, והתיר את הגביר מכבליו, והכניסם לעיר ומסר את הגוי להשוטרים.

והמשיך הבעש"ט לספר, דבשעה שהיה הגביר קשור לאילן והתפלל לד' שיושיענו מצרה לרוחה, נדר נדר לאמור: "רבונו של עולם, אם אנצל מידי הרשע הזה, אתן לעניים מעשר מסכום הגדול הזה המונח אצלי". ואח"כ כשניצל והלך שלם בגופו ושלם בממונו, תקפו עליו טרדותיו בעסקיו, ודחה את קיום נדרו, באמרו דכשיהיה לו פנאי אז שלם ישלם. וכה עברה שנה שלימה ולא קיים את נדרו. והיה לו בן יחיד ובת יחידה, ופתאום חלתה בתו, והרופאים לא יכלו לרפאותה ומתה רח"ל, ואחר איזה חדשים חלה בנו, ולא ידע לשית עצות

ושם מתאספים הרבה נגידים חשובים, לזאת עצתנו אמונה שתיסע יחד אתנו, אנחנו נלביש אותך מלבושי פאר וכבוד כאחד הגבירים ותתאכסן יחד אתנו באכסניא כבודה, אתה תמעט בדיבור כדרכך ואנחנו נשתדל למצוא זיווג הגון בעבור בתך".

ר' הערשעלע הסכים לעצתם באין ברירה, ונסע עמהם. ויהי בבואם לבראד אמרו הסוחרים הנ"ל לבעל המלון שיכין חדר נכבד ומרווח בעד הגביר המפורסם ר' הערשעלע מריבאשויב שזה עתה הגיע לכאן אתנו. הם פרסמו את בואו של הגביר מריבאשויב בכל פינות העיר בראד, שבא למצוא זיווג הגון בעד בתו היחידה, והנהו מוכן לתת נדוניה הגונה כיאות לעשיר כמוהו!

השרכנים הציעו לפניו שידוך הגון עם בחור עילוי מצוין מגזע היחס בן עתיר נכסין מבראד, הוא בחן את הבחור בלימודו ומצאו מלא וגדוש בש"ס ופוסקים וישא חן בעיניו והסכים להשידוך. וישאלהו אבי הבחור: האם כבודו מוכן לתת סך כך וכך לנדוניה? ענה ר' הערשעלע: "מהיכא תיתי", וכוון לעצמו הפי' כפשוטו מאיפה אוכל לתת? וכן על כל שאלותיו ענה במלים ספורות "מהיכא תיתי" או "בלי נדר", ויגמר השידוך למזל טוב, ואמרו הסוחרים שיכין סעודת תנאים בהידור רב, ויעלה אותם על חשבון ר' הערשעלע, ובכואו לביתו ישלח הכל עם המתנות לפי כבודו של החתן, וכן עשה אבי החתן ושלח מתנות להכלה, בחשבו שמחותנו הגביר מריבאשויב ישלח מתנות כנגדן להחתן תיכף בשוכו לביתו כפי המדובר. ויפרדו איש מעל אחיו מתוך קרבת חיתון, ויסע ר' הערשעלע חזרה לאפטא.

כבוא ר' הערשעלע לביתו ויספר לאשתו ולבתו שבא בקשר החיתון עם בחור תלמיד חכם מופלג ובעל מעלות, ויהי

בנפשו, ויעצוהו חבריו שיסע להבעש"ט, אולי יושע בדבר ישועה ורחמים, כך סיפר הבעש"ט.

והאיש ההוא שהיה אצל הבעש"ט עמד משתומם, כי כל החזיון הזה אירע אצלו, ואמר להבעש"ט שמוכן לעשות הכל על מנת שיחיה בנו וירפא ברפואה שלימה, ויצו לו הבעש"ט שתיכף ומיד יתן המעשר סך ד' אלפים זהובים לר' וואלף קיצעס שיוכל להשיא את בתו, ובנו יתרפא ברפואה שלימה. וכך עשה, שנתן תיכף ומיד לר' וואלף את כל הסכום, ונערכה החתונה בשמחה רבה ברוב פאר והדר.

הלולי דצדיקיא - באכוב, עמוד כ

ב

סיפר כ"ק אדמו"ר ר' שלמה מבאבוב וצ"ל: שמעתי מפי כ"ק אדמו"ר הרה"ק מהרב"ץ מבאבוב וצוק"ל ששמע מאביו הרה"ק מהר"ש מבאבוב וצוק"ל ששמע מפי הרה"ק רבינו ר' אליעזר מדזיקוב זי"ע שהיה רגיל לספר ששמע בעצמו מפי הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע, בעת שביקר בהיכלו.

בימיו של הרה"ק בעל אוהב ישראל וצ"ל הי' בעיר אפטא איש אחד מיושבי בית מדרשו של הרה"ק מאפטא, ושמו ר' הערשעלע מריבאשויב ע"ש עיר מולדתו, הוא שם לילות כימים בתורה ועבודה, ולרש אין כל, כי אם בת שהגיעה לפרקה פרק בתולה נשאת.

הראגה גדלה מיום ליום, מאין יבוא עזרו להשיא את בתו, ויתייעץ עם ידידיו הנגידים חסידי הרה"ק מאפטא, ויאמר לו: "היות שאנו מתכוננים ליסע בקרוב אל היריד הגדול שיתקיים בבראד,

זה הר' הערשלי שהשתדכו אתו, ויספרו לפניו את עגמת נפשם שהם השתדכו עם מישהו שאמר שהנהו הגביר ר' הערשלי מריבאשויב, ואינם יודעים איפה למצוא את המחותן, וממנו אין קול ואין קשב.

ויען הגביר בהתנצלות ויאמר: הן אמת שקבלתי ממעלתכם שני מכתבים בענין זה, אבל היות שהנני חשוך בנים ל"ע חשבתי בטח איזה איש רוצה לצער אותי ולכן לא שמתי אל לבי להשיב לכם.

יצאו האנשים מביתו של ר' הערשלי בפחי נפש, ותאמר לו זוגתו: הנה העיר אפטא אשר שם קברות אבותי סמוכה לכאן, על כן נסור נא להבית עלמין ונשתטח על קבריהם, להפיג צערינו. נענה המחותן למבוקשה, ויבואו לעיר אפטא וילכו ישר להבית החיים, ובפתח הבית עלמין עמדה איזה אשה לקבץ נדבות מהעוברים ושבים, ופנתה אשה ההיא ואמרה: "אבקשכם לתת לי נדבה הגונה בעד ר' הערשלי ריבישויבער שהינו איש קדוש, עובד ד' תלמיד חכם מופלג". ויהי בהזכירה את שם ר' הערשלי ריבישויבער וימס לבם בקרבם, ויאמר הגביר מבראד: "אני אתן לך נדבה הגונה, אבל אחת שאלתי, שתואילו להראות לי איפה מקום מגוריו של ר' הערשלי מריבאשויב?"

ותאמר לו: "הנה הוא מיושבי בית מדרשו של רבינו הרב מאפטא, ושם תוכל לפגוש אותו". הוא לא שהה כלל, וילך תיכף לבית מדרשו של הרה"ק מאפטא, בהיכנסו להבית המדרש הכיר תיכף את מחותנו ר' הערשלי, וראה אותו עני גדול ובגדיו קרועים ופרנסתו הוא ממה שמקבצים בעבורו, והבין שהיה כאן איזו רמי' באשר הר' הערשלי לא יוכל לתת נדוניה בכלל. והלך תיכף לבית הרב אב"ד דאפטא להזמין את ר' הערשלי לדין.

כמצחק בעיניהם, ולרוב תמהונם לא האמינו לדבריו, עד שהראה להם שטר אירוסין. ר' הערשלי פשט את בגדי הפאר מעליו ולבש בגדיו המטולאים, וחזר אל לימודו בבית המדרש.

המחותן בבראד חיכה על מתנות עבור החתן ועל מכתב אודות הגבלת זמן החתונה, והנה אין קול ואין עונה, וחשב כי בטח מחותנו הגביר הוא טרוד בעסקיו הגדולים והמסונפים, וזהו סיבת איחורו.

ויכתוב לו: "היות שזה זמן רב מעת שהתקשרנו בקשר החיתון, ובני החתן מחכה לקראת המתנות וכו', ולכן נבקש להחיות נפשנו בתשובה המהירה". בידעו שהוא השתדך עם הגביר מריבאשויב הריץ מכתבו לריבאשויב להגביר ר' הערשלי, והנה בעיר ריבאשויב הי' כאמת גביר אחד ושמו ר' הערשלי, והוא הי' חשוך בנים ל"ע, ובעת שקיבל המכתב חשב בנפשו שבודאי לץ אחד שרצה להתלוץ שלח לו המכתב, ולא שת לבו ולא השיב כלום. ויהי כי עברו עוד כמה שבועות והמחותן לא קיבל מענה על מכתבו ויתעצב על לבו ויכתוב עוד דברים חריפים מהראשונים, וכמובן הריץ גם את מכתבו זה לריבאשויב אל הגביר ר' הערשלי, בקבלו את המכתב לא שם ר' הערשלי הגביר את לבו גם לדברות האחרונות, באמרו שאיזה שונא רוצה לצערו.

ויהי כי ארכו הימים והמחותן מבראד לא קיבל תשובה גם על האגרת הזאת השנית, ויפול לבו בקרבו על גודל צרתו, ויתייעץ עם בני ביתו, והחליטו בדעתם שיסעו בעצמם לריבאשויב ושם יעמדו על שורש הדברים מה זה ועל מה זה, וכן עשו. בבואם העירה לריבאשויב אל הגביר, ויתבהלו מאוד בראותם כי אין

המתנות, וגם לקנוס אותו עבור הבושה שגרם לבנו העילוי.

השיב ר' הערשלי בטענתו: "האם מצא בי מחותני ח"ו פסול או פגם, בי או בבתי? הלא כל טענתו הוא על אודות הנדוניא, ואת זה אמלא בלי נדר עד פרוטה אחרונה!"

הרב מאפטא התפלא מאוד על דברת ר' הערשלי, כי ידע אותו לאיש עני ואביון, אבל בידעו שהוא איש אמת הבין שמסתמא יש דברים בגו, והוציא את פסק דינו שר' הערשלי מחויב לסלק הנדוניא ולהגביל זמן החתונה תוך כדי ג' חדשים. והמחותן טען שחייב לו עדיין עבור הוצאות והסעודת תנאים, ולכן יואיל נא לשלם פסק געלט גם עבור חלקו. וכך עשה ר' הערשלי ששילם פסק געלט סך עשרה זהובים ונתנו להרה"ק מאפטא.

בשסיפר הרה"ק מאפטא סיפור זה, פתח את מגירת שולחנו והוציא שני מטבעות של זהב, ואמר זה נשאר אצלי לזכרון ולאות על מעשה הנ"ל.

ובשסיפר הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זי"ע אמר שהוא סגולה למציאת זיווג הגון וגם להשיא את בניו בניקל, לספר מעשה זו קצת.

קישוטי כלה, עמוד ה;

דמשק אליעזר - דזיקוב, ח"ב עמוד עט

ר' הערשלי גם הוא הכיר את מחותנו וירץ הביתה ויגד לבני ביתו: הנה הגיע מחותנינו מבראד ומהנכון להכין צרכי סעודת צהרים עבורו, אולם בביתו לא נמצא מאומה כי אם תרנגול אחד, ושלחו במהירות את הנערה לבית השוחט עם התרנגול, ובדרכה נשמט התרנגול מידה וברח, ותרץ הנערה אחריו עד מחוץ לעיר.

התרנגול נכנס לחורבה אחת, אשר בני אדם נזהרים מליכנס שמה, והנערה מרוב פחזותה להשיג את התרנגול, בידעה שזהו המאכל היחידי שאפשר להכין לסעודת הצהרים עבור המחותנים, לא שמה אל לבה להסכנה ותרץ לתוך החורבה. כשנכנסה מצאה לפניו אוצר גדול מדינרי זהב שעלה להון רב ועצום, היא הסיחה דעתה מן התרנגול, ומלאה את סינורה בדינרי זהב ותביאם הביתה, ונתמלא הבית שמחה.

בתוך כך נכנס שליח בית דין לקרוא את ר' הערשלי לדין, ר' הערשלי לבש את בגדיו הנכבדים, והלך תיכף לבית הרב. המחותן מבראד סידר טענותיו לפני הרב, שזה האיש ר' הערשלי התחפש בבגדי עשירים ובא לבראד בתור גביר עצום והתאכסן באכסניה נהדרה, והשתדך עמו והבטיח נדוניא גדולה, ועתה בהתוודע לו שהוא עני ואינו יכול למלא הבטחתו הוא רוצה לנתק קשר השידוכים, ושיחזיר

קצת. בספר שיחות יקרים (אות 27) כ' ששמע מהגבאי של הרה"ק משינאווא זי"ע ששמע מפ"ק הרה"ק משינאווא מעשה זו ושם אבי הכלה היה ר' איציק קיינעווער' ובעוד כמה שינויים קטנים. וראה עוד בקונטרס נסים ונפלאות (מעשה השלישי) ושם אבי הכלה רבי יודל נאטינזאהן. - ובספר פאר מקדושים (דף כז:) כתב נוסחא אחרת באריכות, ושהרה"ק מאפטא היה מספרה בכל ליל פסח.